

Arkivsaknr:	2017/985
Arkivkode:	
Saksbehandler:	Marianne Stranden

Saksgang

Møtedato

Ungdomsrådet	
Eldrerådet	14.11.2017
Råd for likestilling av funksjonshemmede	15.11.2017
Levekårsutvalget	14.11.2017
Plan og eiendomsutvalget	15.11.2017
Arbeidsmiljøutvalget	20.11.2017
Administrasjonsutvalget	30.11.2017
Formannskapet	30.11.2017
Kommunestyret	19.12.2017

Budsjett 2018, handlingsdel og økonomiplan 2018-2021

Rådmannens forslag til vedtak:

- Gildeskål kommunes budsjett for 2018, handlingsdel og økonomiplan for 2018 – 2021 vedtas med de økonomiske rammer pr hovedansvar slik det fremkommer i tabellen nedenfor.

	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Politisk virksomhet				
Sum inntekter	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000
Sum utgift	4 477 337	4 577 337	4 477 337	4 577 337
Netto utgift	3 177 337	3 277 337	3 177 337	3 277 337
Skole og barnehage				
Sum inntekter	-7 932 239	-7 932 239	-7 932 239	-7 932 239
Sum utgift	61 722 561	61 722 561	61 722 561	61 722 561
Netto utgift	53 790 322	53 790 322	53 790 322	53 790 322

	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Helse og sosial				
Sum inntekter	-12 786 000	-12 786 000	-12 786 000	-12 786 000
Sum utgift	34 293 115	34 293 115	34 293 115	34 293 115
Netto utgift	21 507 115	21 507 115	21 507 115	21 507 115
Pleie og omsorg				
Sum inntekter	-6 705 240	-6 705 240	-6 705 240	-6 705 240
Sum utgift	70 482 627	68 683 627	68 683 627	68 683 627
Netto utgift	63 777 387	61 978 387	61 978 387	61 978 387
Teknisk				
Sum inntekter	-9 983 422	-11 881 422	-13 369 422	-14 521 422
Sum utgift	19 312 429	19 312 429	19 312 429	19 312 429
Netto utgift	9 329 007	7 431 007	5 943 007	4 791 007
Kultur				
Sum inntekter	-300 963	-300 963	-300 963	-300 963
Sum utgift	4 379 871	4 379 871	4 379 871	4 379 871
Netto utgift	4 078 908	4 078 908	4 078 908	4 078 908
Drift og vedlikehold				
Sum inntekter	-9 944 410	-9 944 410	-9 944 410	-9 944 410
Sum utgift	9 819 051	9 819 051	9 819 051	9 819 051
Netto utgift	-1 025 359	-1 025 359	-1 025 359	-1 025 359
Fellestjenester				
Sum inntekter	-2 069 300	-2 124 500	-2 124 500	-2 124 500
Sum utgift	18 313 549	18 313 549	18 313 549	18 313 549
Netto utgift	16 244 249	16 189 049	16 189 049	16 189 049
Finansielle transaksjoner				
Sum inntekter	-9 871 494	-8 887 294	-7 966 294	-6 863 294
Sum utgift	20 396 100	21 576 100	22 316 100	22 356 100
Netto utgift	10 524 606	12 688 806	14 349 806	15 492 806
Kommunal finansiering				
Sum inntekter	-196 003 572	-194 515 572	-194 588 572	-194 679 572
Sum utgift	14 600 000	14 600 000	14 600 000	14 600 000
Netto utgift	-181 403 572	-179 915 572	-179 988 572	-180 079 572

2. Investeringsbudsjett for budsjett 2018 og økonomiplanperioden 2018 – 2021 vedtas som fremlagt. Rådmannen gis fullmakt til å foreta låneopptak til investeringene og til å godkjenne lånevilkårene.
3. De tiltak og mål for HA-områdene 1-9 som fremgår av handlingsdelen og økonomiplanen vedtas som tiltak og mål for Gildeskål kommune i økonomiplanperioden 2018-2021.
4. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3a, videreføres i 2018 utskrivning av eiendomsskatt for hele kommunen. Alminnelig skattesats i Gildeskål kommune er 7 promille. I medhold av eiendomsskatteloven § 12 a) differensieres satsene. Ved utskrivning av eiendomsskatt for verker og bruk samt næringseiendommer benyttes 7 promille. For øvrige takstpliktige eiendommer benyttes 6,6 promille. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benyttes kommunens skattevedtekter vedtatt i kommunestyret den 18. desember 2008.

Eiendomsskattegrunnlaget holdes på samme nivå som i 2009. Ordinær eiendomsskattetaksering av nye eiendommer og retaksering av eiendommer med vesentlig verdiendring (økning/reduksjon) i løpet av perioden, skjer dog på vanlig måte med hjemmel i eiendomsskatteloven § 8A-3 (5). Unntatt er eiendomsskattegrunnlaget for kraftproduksjonsanlegg som fastsettes av ligningsmyndighetene etter bestemmelser i skattelovens § 8-5.

5. I medhold av eiendomsskatteloven § 7 bokstavene a), b), og c) fritas følgende eiendommer for eiendomsskatt:
 - a) Stiftelser eller institusjoner (lag og foreninger) som tar sikte på å gagne en kommune.
 - b) Bygninger som har historisk verdi.
 - c) Boliger som er bygd/ ferdigstilt fra og med 2010. Fritaket gjelder for alle boliger bygd etter 2011 og i 5 år for hver enkelt bolig. Blir boligen omgjort til fritidsbolig/hytte i perioden fratelles fritaket. Fritaket er ment å stimulere til nye etableringer og bygging av flere boliger i kommunen og gjelder derved ikke oppbygging eller oppussing av eksisterende boliger.

Kommunestyret i Gildeskål gir ikke fritak for eiendomsskatt etter eiendomsskattelovens § 7 d) *"Bygning og grunn i visse luter av kommunen"*.

6. Bunnfradrag jfr. eiendomsskattelovens § 11, 2. ledd settes til kr 50.000,-
7. Eiendomsskatten skal faktureres over 4 terminer; mars, juni, september og november.
8. Ved utskrivning av forskuddsskatt og forskuddstrekk for 2018, og ved endelig utregning for samme år, benyttes høyeste lovlige satser.
9. Betalingsregulativet vedtas slik det fremkommer i vedlagte dokument. Det beregnes 100 % selvkostdekning på gebyr for vann, avløp, feiing, regulering, byggsak og oppmåling. Gebyr for vann, avløp og feiing faktureres over 4 terminer sammen med eiendomsskatten. Gebyr for regulering, byggsak og oppmåling faktureres etter bestilling.

Vedlegg

- 1 Rådmannens forslag - Handlingsdel av kommuneplan, budsjett og økonomiplan 2018-2021
- 2 Netto utgift pr ansvar - Rådmannens forslag 2018
- 3 Budsjettnotat kommunale gebyrer 2018
- 4 Kigok - Søknad om driftstøtte til studiesenter for 2018
- 5 Gildeskål Vekst AS - Søknad om driftsmidler 2018
- 6 Gildeskål kirkelige fellesråd - Søknad om driftsmidler 2018
- 7 Gildeskål Kirkelige Fellesråd - søknad om investeringsmidler 2018
- 8 Betalingsregulativ 2018 - Rådmannens forslag
- 9 Ungdomsrådets uttalelse til budsjett 2018
- 10 Konsekvenser budsjett 2018 for Gildeskål Vekst
- 11 Orientering om eiendomsskattegrunnlag på kraftanlegg for skatteåret 2018
- 13 Svar på spørsmål fra leder i LKU
- 14 Høringsuttalelse fra Fagforbundet Gildeskål
- 15 Svar på spørsmål fra planutvalget ang endring av finansieringsform på investeringer gjort i 2014.
- 16 Uttalelse fra Utdanningsforbundet Gildeskål

Bakgrunn for saken:

Det vises til eget budsjettdokument vedlagt denne sak.

Sentrale planer og styringsdokument ligger på kommunens hjemmeside:

<http://www.gildeskål.kommune.no/sentrale-planer-og-styringsdokumenter.263918.no.html>

Vurdering:

Rådmannens forslag til budsjett for 2018, handlingsdel og økonomiplan for perioden 2018-2021 oversendes til kommunens råd, utvalg og nemnder for videre behandling.

Som vedlegg følger nødvendig dokumentasjon til den videre behandlingen i utvalgene.

Handlingsdel av kommuneplanen, budsjett og økonomiplan

Gildeskål kommune har utarbeidet et budsjett for 2018 og en økonomiplan for 2018-2021 som viser at kommunen har økonomi til å levere tjenester til innbyggerne på omtrent samme nivå som tidligere. Dette skjer samtidig som kommunen betjener en relativt høy lånegjeld.

Fylkesmennesenes krav til økonomisk balanse i kommunebudsjettene og alle årene i økonomiplanperioden er at netto driftsresultat skal være på minst 1,75 % av driftsinntektene.

Det betyr at ikke alle inntektene skal brukes til drift, men noe skal gå til sparing for å kunne takle uforutsette hendelser og egenkapitalfinansiere deler av investeringer.

Dette er det fylkesmennene betegner som en sunn kommuneøkonomi. Vi legger nå frem et budsjett for Gildeskål kommune for 2018 og økonomiplanperioden 2018-2021 med et netto driftsresultat godt innenfor det kravet som fylkesmennene krever av kommunene.

Kommunestyret vedtok i mars 2016 kommuneplanen med samfunnsdel og arealplan. Det kommunale plansystemet forutsetter at det utarbeides en handlingsplan med tiltak der det vedtas hvordan målene i samfunnsplanen skal realiseres. Lovverket åpner for å slå sammen handlingsdelen med økonomiplanen og årsbudsjettet i ett dokument. Det ble gjort ved fremleggelsen av budsjettet i fjor.

Erfaringene med dette er gode og vi fortsetter også i år på samme måte. Kommunen får altså kun ett dokument der handlingsplanens tiltak både er budsjettetert og målsatt. Foruten å være det formelle vedtaket om hva og hvordan kommunen skal realisere målene i samfunnsplanen de neste 4 årene, blir dokumentet et praktisk arbeidsverktøy både for politikken og administrasjonen i Gildeskål kommune. Vi kommer derfor ikke til å utarbeide en egen handlingsplan med tiltak til kommuneplanen.

Utfordringen med denne teknikken er at politiske beslutninger og føringer endres fra å bevilge et beløp, til å fastsette et mål for hva man vil oppnå og så bevilge hvor mye penger som skal til for å nå det målet. Politikken vil ved avleggelsen av årsregnskapet senere kunne kontrollere om målet ble nådd og evaluere resultatet.

Erfaringene våre med dette fra 2016 er gode når det kommer til den politiske behandlingen av budsjett og økonomiplanen i budsjettsaken. Budsjettendringer vedtatt i løpet av året i 2017 er det ikke så lett å håndtere på denne måten. Slike budsjettendringer er ofte for å sikre en måloppnåelse på noe som allerede er i gang. Altså en sterkere prioritering mer enn en ny satsing.

Fordelen med å gjøre det på denne måten er at den politikken kommunestyret velger kommer tydelig frem i ett samlet dokument.

Dokumentene i saken består av:

Budsjett 2018

Økonomiplan 2018-2021

Handlingsdel av kommuneplan med tiltak

Disse tre dokumentene har ulike lovkrav knyttet til seg og det tas hensyn til kravene for alle dokumentene. Pålagte tabeller, oversikter og fremstillinger er innarbeidet i dokumentet. Budsjettene legges frem på hovedansvarsnivå. Det innebærer at detaljer om hvor mye penger som er budsjettetert for bruk til renhold eller kladdebøker på en skole ikke fremgår direkte av de oversiktene som er lagt frem.

Budsjettene med handlingsplan inviterer derfor politikken til å fokusere mer på overordnede samfunns mål og hvordan man i stort ønske å lede Gildeskålsamfunnet inn i fremtiden i tråd med den vedtatte samfunnsplanen.

Rådmannen har foreslått å velge ut noen målområder fra samfunnsplanen som det skal arbeides med i denne økonomiplanperioden.

Valgene er gjort ut ifra hva vi mener Gildeskål kommune har behov for å jobbe konkret med de neste fire årene og en videreføring av det kommunestyret valgte å satse på i økonomiplanen vedtatt i 2016.

Gildeskål kommune har som kjent, målet om å øke antall innbyggere som den viktigste oppgaven i planperioden.

De målene som er valgt handler i det vesentligste om å jobbe med nettopp å øke antall innbyggere. Vi foreslår med andre ord å fortsette det arbeidet vi beskrev i budsjettet og handlingsplanen vi la frem i fjor.

I Investeringsbudsjettet er det boligbygging/tomteopparbeidelse som er det viktigste og investeringer rundt dette. I driftsbudsjettet er det folkehelse, skole, oppvekst og omsorg som er prioritert. Gildeskålsamfunnet skal være et godt sted å bo og leve i for alle aldersgrupper. De målene rådmannen har valgt å fokusere på bidrar alle på sitt område til å realisere dette.

Vi foreslår altså ikke noen særlige endringer på det vi har jobbet med i 2017. Det å være kommune betyr å levere de tjenester innbyggerne har behov for. Innbyggernes behov er ikke vesentlig endret og de forventer de samme tjenester fra kommunen også neste år og årene som kommer.

I saksdokumentene vil dere finne en sammenligning mellom Gildeskål kommune, de 58 kommunene i KOSTRA gr 6 og kommunene i Nordland og landet. Denne sammenligningen viser at Gildeskål kommune har veldig mye å være stolt av.

Gildeskål kommune er utsatt for trender i samfunnet på lik linje med alle øvrige kommuner. Det er både globale, nasjonale og regionale trender som påvirker oss. Det er særlig noen vi må nevne fordi de påvirker oss spesielt mye.

Befolkningssammensetningen går i retning av at vi får en økende andel av eldre og pleietrengende eldre. Det betyr at vi må ha et pleie og omsorgstilbud for å møte dette. Tjenesten leveres av helsearbeiderne våre. I denne gruppen finner vi sykepleierne som vi for tiden har problemer med å rekruttere. Yngre sykepleiere ønsker å jobbe i byer og urbane strøk og på sykehus, altså ikke i åpen omsorg og på sykehjem.

Urbanisering gjør at yngre nyutdannede mennesker flytter til byområder. Men vi vet også at dersom vi klarer å utdanne egen arbeidskraft så kan det bidra til å motvirke dette.

I dette budsjettet er det planlagt etter og videreutdanning av kommunens ansatte og det er en økt satsing på lærlinger innen pleie og omsorg, skole, vann og avløp, byggdrift og IT.

Samtidig skal boligsatsingen gjøre det lettere å få skaffet seg egen bolig eller få leid bolig for en periode. Vi ser at bolig kan være et virkemiddel i rekrutteringssammenheng.

Urbaniseringen påvirker også inntektssystemet. Vi ser en dreining av de statlige overføringene for å møte økt kostnadsbehov i byer og urbane områder på bekostning av kommuner av vår type. Helt konkret har Gildeskål kommune omtrent samme beløp i overføring fra staten i 2018 som vi hadde i 2016. Utviklingen fortsetter og vi forventer ytterligere nedgang i overføringene i årene som kommer. Dette gir store utfordringer for oss fordi pris og lønnsutviklingen ikke står stille, men øker for hvert år.

Digitaliseringen går fort og vi får stadig nye løsninger og forbedringer på de løsningene vi har. Noe av dette er også nasjonale systemer som vi må bruke. Dette medfører at kommunens kostnader til systemer og lisenser øker uten at vi får en tilsvarende reduksjon i behovet for arbeidskraft.

Våre systemer er store og komplekse løsninger som krever mye av systempersonell for å holde systemene gående og ikke minst kunne utnytte potensialet best mulig.

Det er krevende for små kommuner å stå i dette og det foregår samtaler mellom kommuner i Salten på ulike plan for å se om det er mulig å løse noe av dette sammen med andre. Om vi lykkes med dette er foreløpig usikkert og vi vet også at dette er tidkrevende arbeid.

Økte driftsinntekter

Det er foreslått en økning av inntektene. Salgs og leieinntekter er økt med 3 mnok.

Prisene på kommunale tjenester, slik de fremgår av vårt prisregulativ, er økt med prisstigningen på 2,6 %. Noen priser er økt litt over dette der vi har sett at vi ligger lavt i forhold til andre kommuner.

Det er vurdert å øke prisene utover dette, men det er ikke foreslått nå. Våre prisbelagte tjenester følger svært forskjellige regelverk og det må en grundig gjennomgang til før man kan gjøre større endringer. Men vi ser ikke bort ifra at det er et potensiale her som kan tas i bruk senere

Kommunen kan få ulike tilskudd til aktiviteter vi har og nye som vi setter i gang. Kommunen har imidlertid ikke hatt tydelig fokus på dette området og rådmannen mener at det kan fremskaffes betydelig mer tilskudd fra andre enn det vi i dag får. Vi vil omprioritere interne ressurser for å bli bedre på å få utløst tilskudd der det er mulig. Det lagt inn en økning i inntektene fra tilskudd.

Rådmannen har også sett seg nødt til å foreslå en økning i eiendomsskatten. Når statens overføringer gjennom inntektssystemet ikke har økt de siste to årene, samtidig som prisene øker på det kommunen selv kjøper, må kommunen øke sine inntekter på andre områder når det er mulig.

I tillegg til at staten reduserer overføringene til kommunene får vi en reduksjon i eiendomsskatten på kraftverk som følge av justert beregningsmåte for kraftverkernes eiendomsskattegrunnlag. Denne endringen gjør at statens inntekter øker på bekostning av kommunene igjen.

For å opprettholde eiendomsskattenivået foreslår vi å øke eiendomsskatten på bolig og fritidshus. Alternativet til å ikke øke eiendomsskatten vil være å bruke tidligere års oppsparte midler for å finansiere driftsutgifter. Det er ikke en farbar vei for kommunen.

Vi har heller ingen politiske signaler som peker på tjenesteområder som skal reduseres eller tas bort. Derfor velger rådmannen å foreslå en økning i eiendomsskatten på 3 mnok. Det gjøres ved å øke eiendomsskattesatsen med 2 promille.

Det foreslås som nevnt en boligsatsing. Denne finansieres gjennom utleie og det er derfor lagt inn økte husleieinntekter i hele perioden i tråd med den planlagte utbyggingen.

Driftsbudsjettene

Driftsbudsjettet for virksomhetene HA1-HA9 er lagt frem i tråd med de rammene kommunestyret har vedtatt, korrigert for lønnsvekst, nye stillinger, ansiennitetsopprykk og tiltak som er vedtatt i løpet av siste år.

Konsekvensen av dette er at rammene for virksomhetenes drift er økt men allikevel er på et minimum. Driften balanserer på en svært stram line.

Samlede driftsutgifter er for 2018 redusert med 2,2 mnok sammenlignet med 2017.

Generelt øker risikoen for budsjettoverskridelse når rammene ikke inneholder reserver. Virksomhetene har gjort en enkel vurdering av risikoen på sine områder som kan medføre budsjettoverskridelser i løpet av driftsåret.

Dette er situasjoner som vi betegner virksomhetsspesifikk risiko. Dette kan være at en familie med barn som krever spesialundervisning i skolen flytter hit i løpet av året, eller en barnevernssak som fører til omsorgsovertakelse eller at sykehuset skriver ut et stort antall pasienter som sykehjemmet plutselig får ansvaret for.

Slik virksomhetsspesifikk risiko er det ikke tatt høyde for. Vår praksis er at vi først søker å dekke opp slike uforutsette situasjoner innenfor virksomhetens eget budsjett før vi evt foreslår større omdisponeringer eller søker om tilleggsbevilgning.

Dersom situasjonen krever det vil rådmannen samtidig foreslå endring av økonomiplanen.

Det er i budsjettet lagt opp til at reserver disponeres politisk for å håndtere uforutsette hendelser.

Investeringsbudsjettet

Investeringsbudsjettet er satt opp med to typer investeringer. Først er det viktig å fullføre prosjekter som er igangsatt men ikke ferdig. Dette krever saksbehandlings og oppfølgingskapasitet.

Etter denne vurderingen er det tatt inn nye investeringer som er vurdert som viktige for å nå samfunnsplanens mål og støtte opp under virksomhetenes aktivitet slik at de når sine mål.

I investeringsbudsjettet er det foreslått å videreføre bolig og tomtesatsingen på 5,0 mnok per år i planperioden. Etter at kommunestyret vedtok boligpolitisk handlingsprogram og boliginvesteringsprogram har rådmannen satt i gang arbeidet for å få realisert planlagt boligbygging.

Det er gjort avtale om å bygge 3 4-mannsboliger, den første står ferdig i april 2018 og de to neste tidlig høst 2018. Erfaringen vår med utlysning på DOFFIN er blant annet at ting tar betydelig mer tid enn forventet.

Det arbeides nå med å lage anbudsdocumentene for døgnbemannet omsorgsbolig og småhus/modulboliger. Disse skal lyses ut i åpen konkurranse og forventes å stå ferdig i 2018.

Det skal også i 2018 lyses ut konkurranse for flere 2 og 4 mannsboliger i tråd med investeringsplanen.

Alle disse ulike boligprosjektene foreslås lånefinansiert. Kommunens lånegjeld vil øke betydelig som følge av dette. Men det er lagt inn en ny husleieinntekt, som vil dekke renter og avdrag i alle disse prosjektene og tillegg ha en liten margin for drift og vedlikehold.

Selv om total låne gjeld øker er det ikke dramatisk. Foruten å dekke behov vi har selv, ser vi også at dette kan bidra til å øke rekrutteringen av ansatte til bedrifter og til kommunen, når det finnes leiemuligheter for arbeidsinnvandrere.

Vi må allikevel være forsiktige med denne boligbyggingen. Vi planlegger å ferdigstille og leie ut før vi går i gang med neste bygge etappe. Da kan vi stoppe opp dersom behovet endrer

seg. Vi finansierer som nevnt denne satsingen ved å låne og la husleien dekke renter og avdrag. Da kan vi bare bygge så lenge vi får leid ut.

Finansavkastningen og driftsutgifter

I budsjettet har rådmannen budsjettert med en finansavkastning på 12,5 MNOK hvert år i planperioden. Hele avkastningen settes av til fond hvert år og brukes i utgangspunktet ikke til å finansiere ordinær drift.

Dette er i tråd med det rådmannen har sagt i årsmeldinger og budsjetter hvert år siden 2013 om risikoen for kommunens drift ved at usikre finansinntekter finansierer f.eks. barnehager.

Rådmannen har anbefalt at det bygges opp et fond for å takle svingninger i avkastning og sikre en forutsigbar drift av tjenester. Kommunestyret har i egen sak behandlet dette spørsmålet og sagt at det skal bygges opp et fond på 40 mnok og at det ubundne kapitalfondet skal bygges opp igjen etter omfattende bruk de senere årene.

Det er samtidig vedtatt et forvaltningsregime for disposisjonsfondet og det ubundne kapitalfondet. Det er videre vedtatt at man bare bruker av fjorårets faktiske avkastning som er kommet inn i banken. Vedtaket innebærer videre at i drift skal disse oppsparte midlene bare brukes til engangsutgifter og ikke til løpende drift som f.eks lønn.

Dette er en betydelig forbedring for kommunen.

Rådmannen legger ikke skjul på at det har vært svært krevende å få dette budsjettet i balanse slik at det nå kan legges frem et forslag i tråd med bestemmelsene i kommuneloven og forskriften.

Vi har sett oss nødt til å bruke tidligere års oppsparte midler, altså disposisjonsfondet til tre tiltak. Bruken av disposisjonsfondet er allikevel 4,5 mnok mindre enn i vedtatt budsjett for 2017 og bruken er fra penger vi allerede har tjent.

Det pågår en sak, som ikke er avgjort, nemlig endring av skolekretsene. Bli forslaget vedtatt, legges Storvik skole og SFO ned. Saken er fremlagt med bakgrunn i tidligere vedtak om nedleggelse. Det har ikke kommet frem alternativer som tyder på at kommunestyret vil gjøre om sitt vedtak og rådmannen har derfor finansiert driften av Storvik skole i hele 2018 og de tre neste årene med bruk av disposisjonsfond.

Dersom skolen vedtas nedlagt fra skolestart 2018 vil dette redusere bruken av disposisjonsfondet ut 2018 og resten av perioden. Vi går altså ut ifra at denne skolen blir lagt ned, men så lenge ikke vedtaket er gjort må vi forholde oss til at den er en del av kommunens driftsutgifter.

Kommunen har store utgifter til særlig ressurskrevende brukere, også i andre kommuner. Det planlegges oppstart av et nytt tilbud i heldøgnbemannet omsorgsbolig til denne gruppen i løpet av 2018. Deler av denne kostnaden er finansiert ved bruk av disposisjonsfond og lagt inn med helårsvirkning i 2018. Bruken av disposisjonsfondet vil bli borte ved avklaringer om tilfredsstillende tilbud i denne nye tjenesten.

Rådmannen har tidligere nevnt at staten reduserer rammeoverføringene gjennom inntektssystemet slik at vi får mindre penger i årene fremover. Vi vet ikke nå helt hvordan vi skal håndtere dette, men vi snakker sannsynligvis om strukturelle endringer i driften for å tilpasse løpende driftsutgifter til løpende driftsinntekter.

Vi vet også at regjeringen ønsker endringer i eiendomsskatten.

Vi har derfor redusert overføringene gjennom inntektssystemet med den prognosen vi har i dag.

Statsbudsjettet kom 12. oktober og vi trenger litt mer tid for å komme med gode forslag til hvordan vi skal løse dette driftsmessig for de neste årene og har derfor finansiert denne reduksjonen med bruk av disposisjonsfondet i 2019, 2020 og 2021. Bruken av disposisjonsfondet blir redusert tilsvarende når vi har fått utarbeidet løsninger på hvordan vi skal håndtere dette.

Rådmannen mener at kommunen er i en alvorlig økonomisk situasjon med driftsutgifter som er høyere enn det vi kan leve med på sikt. Vi har svært trange driftsbudsjetter og vet at lønns og prisveksten kommer til å øke utgiftene i årene som kommer.

Vi er nødt til å se på strukturelle endringer for å unngå å havne i en situasjon med underskudd på driften.

Men etter at vi har gjennomført slik bruk av disposisjonsfondet så vil fondet allikevel øke hvert år.

Det vil være 18 mnok på disposisjonsfondet ved inngangen til 2018 og ved utløpet av perioden vil det være på minimum 37 mnok.

Reserver disponeres politisk

Dette budsjettet har svært få nye aktiviteter og er i all hovedsak en videreføring av den driften vi har i dag.

Det pågår et omorganiseringsarbeid innenfor helse og sosial i det denne virksomheten fordeles på skole og oppvekst og pleie og omsorg. Dette arbeidet er ikke ferdig, men så langt tyder høringsrunden på at rådmannens forslag med noen justeringer kan innføres fra januar 2018. Den nye organiseringen er ikke vedtatt og derfor er budsjettet lagt frem med den organiseringen og de hovedansvarsområdene vi hadde ved starten av 2017. De innsparinger som denne omorganiseringen vil medføre er tatt inn i budsjettforslaget.

I dette budsjettet er alle inntektene disponert til drift. Rådmannen har foreslått å finansiere to tiltak av engangs eller avsluttende karakter med disposisjonsfondet.

Det betyr at reservene kommunen har bygget opp de siste årene er til politisk disposisjon. I henhold til kommunestyrets vedtak kan de da benyttes til tiltak av engangskarakter eller uforutsette hendelser.

Dersom politikken ønsker å endre en driftsramme forutsettes dette gjennomført ved å gjøre en tilsvarende endring et annet sted i budsjettet. En slik endring vil tydeliggjøre de politiske valg og vise de prioriteringene politikken gjør.

I dette budsjettforslaget har vi ikke foreslått nye tiltak som kan legges inn. Årsaken til det er at vi ikke har klart å finne måter å finansiere det på over ordinær drift. Da står vi kun igjen med å finansiere nye tiltak med økt bruk av fond. Det er ikke et forslag rådmannen kan anbefale.

Som vi tidligere har sagt er det uklokt å bruke sparepenger på ordinære driftsutgifter. Det er ikke bærekraftig å finansiere fremtiden med sparepenger.

Innretningen på budsjettet er videre at vedtaket om å øke eller redusere en driftsramme kan gjøres samtidig som det fastsettes et mål med bevilgningen. Dette for å tilfredsstille handlingsdelen av samfunnsplanen som altså er en del av behandlingen.

Tiltak som er lagt inn i rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan og som endrer aktiviteten i økonomiplanperioden:

1. Flyktningestrømmen til Norge har avtatt og kommunen er varslet om at det generelt blir færre flyktninger som skal bosettes i kommunene. Gildeskål kommune har midlertidig redusert mottaket av flyktninger og som følge av dette også redusert aktiviteten knyttet til opplæring av fremmedspråklige tilsvarende to stillinger.
2. Avvikle Storvik skole. Dette er primært ikke et økonomisk tiltak, men et tiltak for å gi skoleelevene et tilfredsstillende pedagogisk tilbud. Synkende elevtall gjør det utfordrende å levere gode tjenester til elever i hvert skoletrinn. Kommunestyret har tidligere vedtatt at hvis elevtallet er under 10 på en skole skal skolen legges ned.

Sak om endring av skolestrukturen har vært til behandling inkludert høringer i 2017 og vil få sin endelige avgjørelse i kommunestyret i 2017.

Dette har allikevel en økonomisk konsekvens som gir en forventet innsparing på ca 1 mnok med helårsvirkning. I budsjettet er Storvik skole budsjettet for hele 2018 og i årene etter.

3. Lærlinger. Det er lagt inn 11 lærlingestillinger i budsjettet. 3 lærlinger i skolene, 5 lærlinger i pleie og omsorg, 2 lærlinger i V/A og byggdrift og 1 lærling på IT. Denne satsingen øker driftsutgiftene med ca 1,7 mnok. Samtidig er kommunen berettiget tilskudd for 7 av disse og det vil utgjøre ca 0,8 mnok
4. Styrking av pedagogiske ressurs i skolen med 0,5 mnok
5. Styrking av vaktmestertjenesten med 0,25 mnok
6. Styrking av veivedlikehold sommer med 0,4 mnok
7. Styrking av veivedlikehold vinter med 0,4 mnok
8. Økning i barnevern knyttet til institusjon og fosterhjem med 0,53 mnok

Kommunen har høy lånegjeld. Men gjelden i Gildeskål vokser mindre enn gjelden i kommunene i KOSTRA gruppe 6.

Gjelden er vurdert og det er en generell risiko for at rentene går opp, selv om det er varslet at de vil være stabilt lave noen tid fremover. Dersom renten går opp vil dette påvirke driftsbudsjettet negativt.

Innbyggerne i Gildeskål kommune må kunne forvente forutsigbarhet i de tjenestene kommunen tilbyr. Rådmannen mener det er klokt å beholde tjenestene og driftsbudsjettene på det nivået som er her fremlagt og ikke øke driftsrammene.

Dette budsjettforslaget er i tråd med vedtak som er gjort i 2017 om hva slags drift kommunen skal ha for å utvikle seg i den retningen som er pekt ut i samfunnsplanen.

Budsjettet for 2018 er som nevnt en videreføring av driften og kun med noen få nye tiltak. Rådmannen oppfordrer samtidig til sparing og politisk klokskap. Det anbefales ikke å øke driftsrammene nå. Særlig ikke fordi vi i dette budsjettframlegget samtidig varsler at det må arbeides frem forslag til strukturelle endringer. Vi må få redusert driftsutgiftene til et nivå som kan dekkes av de fremtidige og lavere inntektene vi forventer fra staten.

Søknader fra andre:

Gildeskål kommune har mottatt søknad om driftsmidler fra:

- Gildeskål Vekst har søkt om 2 370 000. Rådmannen har funnet plass til 1 600 000 som er i tråd med avtalen.
- Gildeskål fellesråd har søkt om kr 2 800 526 til lovpålagt drift av fellesrådets virksomhet. Rådmannen har funnet plass til kr 2 590 000 i budsjettet. Det er en økning på 2,5 % i forhold til 2017.
- Kigok har søkt om driftsstøtte til studiesenter på kr 150 000. Rådmannen har ikke funnet plass til tiltaket i budsjettet.

Gildeskål kommune har mottatt søknad om investeringsmidler fra:

- Gildeskål fellesråd på inntil kr 400 000 for opprusting av kirkestur og garasje. Tiltaket er ikke prioritert i investeringsbudsjettet. Rådmannen foreslår at det gis tilbakemelding på de investeringer som er gjort siden 2013 og at det lages en investerings -og vedlikeholdsplan som viser behov for vedlikehold og opprusting av alle kirkebygg og kirkestua samlet. Når en slik plan er klar kan rådmannen og kommunestyret ta stilling til om tiltaket skal prioriteres først.

Konklusjon:

Budsjettet og økonomiplanen er lagt frem i balanse.

Rådmannen anbefaler ikke å øke bruken av disposisjonsfond for å øke løpende driftsutgifter.